

SLOVENEK

»SLOVENEK« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani: za celo leto naprej . K 240.— za pol leta 120.— za četrta leta 60.— za en mesec 20.— Za inozemstvo celoletno K 420.—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 40.— za inozemstvo 55.—

== Inserati: ==
Enostopna petstvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po K 6.— poslana itd. . . po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15,
Izbija vsak dan izvenredne nedelje in praznike ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bosn.-herc. 7583.

Skrpucalo.

Vlada, ki so jo sestavili demokrati in radikali, stoječi pod njihovim vplivom, je nezdrava. Ne moremo si misliti, da bi dovršila nalogo, ki si jo je postavila, če jo pa, to je, če se ji posreči uzakoniti zamišljeno centralistično ustavo, ne bo položila temeljev naši državi, ampak jih bo le izpodkopala. To bodi povedano brez vsake strasti in postranskega namena.

Pomislimo samo, kakšnemu dejstvu se ima ta vlada zahvaliti, da se je čez noč skrpucalo. Nastopili so komunisti, o katerih vsako politično dete ve, da že od svojega početka čisto odkrito zasledujejo prevratne namene, in merodajni krogi so kakor nalašč v trenutku, ko je šlo za to, bodo li radikali šli v vlado skupaj z demokrati ali pa bodo iskali sporazuma z drugimi strankami v to svrhu, odkrili, da so komunistične prireditve za našo državo skrajno opasne. Kajpada se je pod tem vtisom rodilo spoznanje, da država v tako kritičnem trenutku rabi političnega avtoriteta in vlada se je čudežno pojavila kakor Minerva iz Jupitrove glave po tolikem prerekanju in konferiranju ter strastni gonji za dobičkanosnimi portfelji in pomočnimi mesti! Dal Bog, da bi ravnotako čudežno in nenadoma izginila komunistična nevarnost!

Ta nova vlada, ki se je publiki predstavila z razglasom, ki ukinja administrativnim potom politično svobodo državo zaničujočih boljševiških elementov, ima sedaj nalogo, ustvariti ustavno podlago, na kateri naj bi se razvijalo v naši državi normalno, zakonito politično življenje, gospodarski napredok, socialna pravičnost. Zato je seveda potrebno veliko več nego politike železne roke, ki je razgnala take velike junake kakor so naši komunisti na vse strani Jugoslavije in nekatere iz njih baje odpihnili celo v tabor — srbskih zemljeradnikov! Torej energije imamo že zadosti, zdaj bo treba še tvorilne moči. Demokrati listi nam sicer obelajo tudi v tem oziru naravnost čudeže, toda vse to je tako umetno, narejeno in prisiljeno, da bržčas sami temu ne verjamejo. Da so le za enkrat napolnili s svojimi kandidati ministrska in podtajniška mesta ali kako se naj že imenuje njihova najnovejša iznajdba — delj pa njihov pogled ne gre.

In res! Ali naj je to vlada, kar oni vlado imenujejo? Najbolj bogate, aktivne dežele, ki pokrivajo deficit ostalih delov države, so v tej vladi, v kateri sedi 11 srbskih politikov, zastopane po 2, reci dveh, ministrih in še ta sta vzeta iz strank, ki imata najmanj zaslonbe v hrvaškem in slovenskem ljudstvu. To je naša prva kolikortoliko ustavna vlada, ki naj ustvari politični temelj naši državi, pa je se-

stavljena še veliko slabše, veliko manj odgovarjajoče dejanskemu stanju v državi nego so bile vse poprejšnje provizorične vlade. Kakor imamo povečani parlament, tako imamo vlado, ki izraža voljo slučajno sfabricirane večine iz dveh frakcij, ki sta se našli skupaj na podlagi ozkih strankarskih sebičnih kombinacij, nikakor pa nista imeli pred očmi svoje bistvene in prve naloge: najti tako obliko ustave, ki bo odgovarjala interesom vseh plemenskih, kulturnozgodovinskih, gospodarskih in socialnostanovskih enot, iz katerih se faktično sestavlja naša država in katere je treba vpoštevati, da bo ustava zajamčila pravilno funkcioniranje teh raznorodnih in raznolikih elementov v državni enoti. Pa za to nalogo taka mehanično-strankarsko sestavljena vlada sploh ni sposobna. In če bo sklenila kakšno ustavo, ne bo več vredna kakor tisti njen policijski razglas, s katerim je začela svoje politično življenje.

Kar se nas tiče, moremo le ponavljati, kar smo od prvega dne dalje trdili. Reklo se je, da bi bil centralizem sprejemljiv, če bi bil kot upravni sistem dober in izvedljiv. Treba je reči točneje in pravičneje: centralizem v taki državni tvorbi kakor je naša, principielno ne more biti dober in če bi se izvrševal, bi samo rušil. Demokrati se zanj tako zavzemajo, ker je v zmislu njihovega takozvanega kulturnega programa, ki izvira iz njihovega liberalnega pojmovanja države, ker uničuje vse, kar svobodno snuje izven kroga njihovega pojmovanja družbe in države, ker nasprotuje vsakršni avtonomni, stanovski, strokovni organizacijski misli, naposled, če hočete, da govorimo odkrito, tudi vsaki samostojni verski družbi. Centralizem je politični upravni sistem liberalnega kapitalističnega družabnega reda. Mi smo mu načeloma nasprotni, ker smo krščanska demokratična stranka. Problem tiči jako globoko: ne zgolj v praktični izvedljivosti ali neizvedljivosti.

In ker imajo v ljudskih masah naše države moralno večino stranke, ki imajo diametralno nasprotno naziranje o moderni državi nego jo ima demokratiška inteligenca in velsrbsko orientirani del radikalne stranke, zato bi bilo zelo usodno, če bi si vlada, ki se je vsled tako srečnega slučajja rodila skupaj z novim letom, domisljala, da bo nalogo, katero ji stavlja sedanji zgodovinski moment, resnično izvršila. Časi so popolnoma drugačni nego so bili takrat, ko so se snovali v Evropi klasične narodne države. Zdi se, da se tega naši demokrati in tudi del radikalcev čisto nič ne zavedajo. Škoda, zakaj dobre voje in državnega smisla je v našem ljudstvu še vedno toliko, da bi dalekovidejši menj »partijski« in modernejše čuteči politiki lahko ustvarili kaj tako trajnega in solidnega, da bi se

mogli ponašati pred celo Evropo. Pa zdi se, da govorimo gluhim ušesom in da se sploh ne moremo razumeti, kakor da govorimo dva čisto različna jezika.

I. Vrbjan.

Naj se godi sedaj na Koroškem?

Drugi veter je začel zadnje tedne pihati po slovenskem Korotanu. Nešteti »Versöhnungsfestov«, ki so bili zlobno zamišljen pesek v oči zapeljanemu ljudstvu, je konec; potihnilo so »Horuck-valčki« in »Jugoslovanske Abzugspolke« in Nemci so začeli s smotrenim, resnim delom. V organizaciji je njih moč. Občudovali smo nemško organizacijo v vojski, videli smo jo na višku v dnevi glasovanja in sedanje sistematično »preobražanje« Koroške je naša največja nevarnost.

Nemci prihajajo med nas Slovence organizirani, z za vsak kraj podrobno izdelanim načrtom, z denarjem in z vsem, mi pa smo brez opore, brez organizacije! Dali ste nam bratje, lepe besede, lepe obljube, ko ste odhajali iz Koroške, dejanj ne vidimo in jih ne čutimo. Resignacija, obup se oprijema naših ljudi, ko čujejo o medsebojni bratski vojni v Jugoslaviji, pri tem pa čutijo discipliniran skupen naskok Nemcev na slovensko koroško zemljo.

Ne verujte mistifikacijam, kakor vam jih prinaša časopisje o Koroški češ, »da bo zlodej Avstrijo vzel«, da bo bankrotirala in da bo slovenski Korotan padel Jugoslaviji kakor zrelo jabolko v roke. Varani po takih poročilih ste bili o Koroški prej, ne pustite se varati dalje. Povemo vam, da imajo Nemci že svoje jako dobre načrte zaradi Koroške pripravljene tudi za slučaj, da se Avstrija prikloni Nemčiji itd. In naša slavna diplomacija bo spet zijala v njej novi, tuji problem, katerega razvoj ni niti zasledovala, niti študirala.

Torej kaj se godi sedaj na Koroškem? Nemci so spravili zadnje dni vse na nogo, da »preobrazijo« Koroško. Pisarua »Heimatsdiensta« dela z neverjetno silo, energijo in doslednostjo. Vseposred švigajo zaupniki te ponemčevalnice. In žalibog, da jim gre večinoma iz strahu mnogo naših kmetov na limanice.

Seveda so »Heimatsdienstu« največji trn v očesu slovenski koroški duhovniki, ki so, v kolikor jih niso eskortirali čez mejo, skoraj vsi ostali na Koroškem. Edini naši voditelji, edini tolažitelji obupanega ljudstva kakor nekaj, predno so prišli na Koroškem na krmi lo tisti, ki so večinoma krivi vse nesreče in katerih glavna naloga je bila, da so odtisnili duhovnike v stran in omalovaževali njih res-

ne opomine. (Ljudstvo se tukaj zdaj tega zaveda in strahovite obtožnice še pridejo). »Heimatsdienst« se je torej spravil najprej na duhovnike. Kdor jim ni ljub, mora iz Koroške, ali vsaj tja, kjer je neškodljiv nemškemu načrtom. Zalostno je, da gre v tem oziru germanizatorjem povsod na roko zviti, od slovenskih duhovnikov »prav dobro« poznani knezoškofijski kancelar dr. Quitt. Škof Heffer se je izrazil sam proti nekemu slovenskemu duhovniku: »Meni so roke vezane.« Slovenske duhovnike danes na Koroškem odpušča, predstavlja in nastavlja »Heimatsdienst«. Čudno in žalostno se sliši to, a je istina. In vsako sredstvo je tem germanizatorjem dobro, da dosežejo svoj cilj. »Heimatsdienst« kliče v Celovec zaporedoma od fare do fare svoje zaupnike, da romajo v škofijsko palačo protestirati proti slovenskim duhovnikom. In tam zagotavljajo po navodilih »Heimatsdiensta«, da bodo nastopili z najskrajnejšo silo, ako ordinarijat ne odpokliče, oziroma odpusti duhovnika. Ni je fare, v kateri bi se ta igra ne doigravala. In če se pa duhovnik še ne gane, da g. Šumi (predsednik »Heimatsdiensta«) povele svojim: pokliče nemške »prügelbande«, da razbijajo župnišča po noči, da grozijo z umorom in ne dajo pokoja, dokler ne zgine slovenski duhovnik. In vse to se dogaja v pričo avstrijske žendamerije. Take igre se ponavljajo sistematično sedaj povsod, kjer se zdi »Heimatsdienstu« potrebno, da dvigne slovenskega duhovnika. Koroški slovenski duhovnik je danes brez zaščite, opljuvan, zasramovan povsod. Ni jih večjih narodnih trpinov od njih

Nadaljni naskok pripravljajo Nemci na vsa še obstoječa slovenska društva. Oficialnega ne napravijo in tudi ne bodo napravili ničesar, a žendamerija krajev, odbora »Heimatsdiensta« jih nadzoruje in nemška fakinaža je vsak čas pripravljena uničiti knjižnice itd. Zato morajo biti danes na Koroškem slovenske knjige skrite! Ostala so itak same še nekdanja katoliška izobraževalna društva. Vsa druga »narodna« društva, čitalnice itd., katera so hoteli nasejati med nas majstroveci je vzel 10. oktober.

Jugoslovanske liste jako neredno dobivamo. V katerih je kaj o Koroški, zginejo kratkoma pri cenzuri. Slovenski list za koroško Slovence bi imel izhajati. Ljudstvu se neiz merno toži po »Miru«. Sedaj silijo v vsaki hiši slovensko pisan list »Heimatsdienst« kateremu je naslov: »Koroška domovina«. J jako hinavsko, zapeljivo pisan list, kateri priha ljudem zastoj. »Südmarch« in »Schulverein« žrtvujeta, slovenska obrambna društva pa počivajo in premisslujejo bogve kaj. Veliko ste, že zamudili!

Nemško-avstrijska vlada je obljubila Slovincem amnestijo, g. Jovanović je obljubil, da

LISTEK.

Slika državnega šolskega absolutizma.

O šolstvu na Italijanskem je napisal P. Vilib. Fruntke C. Ss. R. — Rim v listu »Kathol. Korrespondenz« (1920) daljšo razpravo. Kot poznavalec italijanskih šolskih razmer je dokazal, kam zajde šolstvo v državi, ki ureja svojevoljno vso izoliko in vzgojo, ne da bi pustila najbolj poklicanim faktorjem: staršem in Cerkvi — kaj pravice pri odgoji.

Prvotno je imela Italija konfesionalno šolo. Še l. 1857. je govornik večine v parlamentu (ministrski predsednik Cavour) izjavil: »Verstvenega pouka ne smemo ločiti od drugih panog človeškega znanja. Verstvo je začetek vse modrosti in zadržim, ki se brez nje znanost pokvari. Izjavljamo kratko: Apostolska, rimskokatoliška vera je edino državna vera, temeljni princip, ki ustreza zakonu z dne 4. okt. 1848, čl. 15.: Katoliška vera bo podlaga moralni vzgoji.«

Od l. 1870. dalje pa se »ponaša« združena Italija s takozvano nevtralno šolo. Minister za pouk Correnti je izdal takrat okrožnico, v kateri odreja to-le: Občine naj skrbijo, da se bodo otroci, katerih starši izrecno zahtevajo, poučevali v krščanskem nauku. S to in še z drugimi naredbami je počasi izginil iz italijanskih šol veronauk in z njim tudi verstvena pod-

laga; vsled tega se po izjavi večšakov danes v Italiji ves vzgojni sistem maje in je v nevarnosti, da se zruši. V Italiji preti bankrot vsega šolstva.

Pravi in najgloblji vzrok tega splošnega razpada na šolskem polju v Italiji je po sodbi uglednih strokovnjakov brezverstveno-materialistična smer vsega šolskega ustrojstva, ki ga diktira državni šolski monopol. Takozvana »nevtralna« šola je samo državna varstvena znamka za veri sovražno šolo.

Ta izjava naj bi odprla oči onim »priateljem« naše šole, ki vidijo ideal in napredek šolstva v italijanskih in drugih nevtralnih — bolje brezverskih šolah.

P. Fruntke navaja uničevalne sodbe veljavnih pisateljev in večšakov o sedanji nevtralni šoli v Italiji. G. Piovan (La Scuola Cath., 1. 4. 1920) izjavlja to-le: »Šole v Italiji, šole vseh vrst, so preplavljene in prepojene z brezverskim duhom in s fatalnim sovraštvom proti poučevanju v katoliškem zmislu in sploh proti vsaki verski ideji, proti verstvenemu čuvstovanju, proti Bogu samemu. Šola, da govorim čisto splošno, je sovražna veri, je zapeljivka, ni več svetišče, marveč kraj pohujševanja.«

To sodbo, ki je pač ostra, potrjuje poslanec prof. Antonino Anile, ki je zapisal v članku (»Vita e Pensiero«, 15. III. 1920) naslednje besede: »Razmere, v katere je spravila država našo šolo, so danes take, da o šoli sploh ni mogoče več govoriti.«

Pod naslovom »Svobodna šola« je opi-

sal v listu »Corr. d' Italia«, 20. VIII. 1920, Filippo Ermini, prof. na vseučilišču v Rimu, svoje izkušnje o nevtralni šoli tako-le: »Dosedaj se je mislilo, da mora država vzdrževati nevtralno, brezbarveno šolo, ki se ne vmešava v verstvena izpovedanja in ne poseza v strankarska vprašanja...; toda izkušnja je pokazala, da je tako naziranje blodno. Nevtralna lajiška šola v najožjem z mislu besede je nemogoča... Aulard umeva v besedi »nevtralnost« o k u s n o laž. V Italiji se nudi mladini, tako smelo trdim, pod krinko nevtralnosti, nekaj pouk, ki je prepojen z racionalistično filozofijo. Za moralno pa služi menjačice se mnenje tega ali onega učitelja, ki morda čisto javno nastopa kot brezverec in brezbožnež.«

Končno naj navedem še izjavo sedanjega liberalnega naučnega ministra Benedetto Croce, ki je v zbornici 7. julija 1920 tako-le tožil o italijanski državni šoli: »Ateistična in nevtralna šola je logična absurdnost (brezmiselnost), je moralna in intelektualna spočenost, ker je osnovana na temelju brez oživljajočega duha, ker izjavlja, da je indiferentna uprav v tem, kar bi moral biti njen bistveni namen.« (»Corr. d' Ital.« 8. julija 1920.)

Torej nevtralna šola je šola, ki se je izneverila svojemu življenjskemu principu, ki zanika svoj glavni cilj. Vsled tega se pa množe tožbe idealnih šolnikov v Italiji, ki z žalostjo opozajo, kako vsestransko nazaduje ondoto šolstvo. Prof.

Arnone opisuje praznoto in polovičarsko izobrazbo italijanske inteligence, ki je izšla iz sedanje šole, z besedami: »Videz namesto resničnosti, naslov namesto pristnosti, diploma namesto znanja! (Vide »Il decadimento della scuola sec.«, p. 537.)

Da ta tožba ni pretirana, dokazuje tudi visoko število analfabetov v Italiji. L' Economista (14. jul. 1914) dokazuje, da je med italijanskim prebivalstvom od šestega starostnega leta naprej 37,6% analfabetov (32,6% moških in 42,4% žensk). Italija je torej s svojo nevtralno šolo klasična dežela analfabetovstva.

Še bolj žalostno so pa posledice brezverstvene lajiške šole na Italijanskem v npravnostnem oziru, kar je lahko umevno, saj taka šola za temeljito moralno vzgojo niti sposobna ni. Verska malomarnost se strašno širi, nasproti pa preplavlja vso deželo praktični materializem, zločinstvo dviga svojo grdo in krvavo glavo. Statistika dokazuje, da je bilo v istem času pred vojno v Italiji 950.000 obsodb pred sodiščem, v Nemčiji 545.000, na Angleškem pa 97.000. Nemčiji in Angliji imata versko šolsko vzgojo — a prva 30 milijonov, druga pa 10 milijonov prebivalcev več nego Italija.

Naj zaključimo to razmišljanje z izvajanjem bivšega naučnega ministra prof. Paskala Villari, ki jih je govoril v Florenci 18. junija 1898: »Izključili smo krščanske nauke iz šol. Razrušili smo najplemenitejše ideale, ljudstvo pa prepusili materialnemu interesu, medsebojnemu sovraštvu in

SHS vlada koroških Slovencev ne bo pozabila, a mi nismo slišali do danes še ničesar, kar bi bila storila belgrajska vlada, da varuje naše manjšinske pravice, katere nam gredo po st. germainski mirovni pogodbi. Lahko bi pritiskali močno na avstrijsko vlado. A se jim prejone ne zdi vredno. Belgrad je daleko...

Sedaj tirajo ljudi pred sodišča za vse čisto politične stvari, ki so se dogodile za časa glasovanja. Aprovizacija je dvojna. Nemci in nemškutarji dobe »priklade od Heimatsdiensta«. V resnici prihaja to od vlade. Slovenci si morajo pustiti dopasti vsak teden hišne preiskave itd., itd. Kdo bi mogel vse naštet?

Radovedni smo, če se bo imel kdo izmed g. poslancev v Belgradu časa spomniti v svojem strankarskem boju nas koroških Slovencev?

Bratje, sestre! Spominjajte se pri vsakih prilikah na nas. Delajte za naše odrešenje, delajte in organizirajte se pravočasno za veliki trenutek, ki bo prej ali slej moral priti. Mi mislimo vsaj, da bo moral kmalu priti, ker sicer smo — mrtvi. Toda ne udajajte se mistifikacijam o Koroški, temveč lotite se organiziranega dela za osvobojenje! Bog daj, da bi mi enkrat videli ali »čutili« vsaj nekaj vsebine gesla: »Vse za Koroško!«

Neuspešna pogajanja z rudarji.

LDU Ljubljana, 4. januarja. Danes dopoldne se je pri deželni vladi pod predsedstvom rudarskega glavarja, dvornega svetnika Stergarja vršila konferenca radi rudarske stavke, na katero so poslali svoje zastopnike rudarji, kakor tudi Trboveljska premogokopna družba. Na početku razprave je v imenu deželne vlade podal poverjenik Ribnikar nastopno izjavo: »V interesu narodnega gospodarstva in delavstva je poizkušala deželna vlada v opetovanih dolgotrajnih pogajanjih izravnati mezdni spor pri »Trboveljski premogokopni družbi«. Zeleč še v poslednjem hipu, da se to vprašanje sporazumno reši in da se vladi prihranijo prisilni koraki, svetuje deželna vlada družbi in delavstvu, naj sprejme sporazum na podlagi nastopnih točk: Po zaslišanju obeh strank se je deželna vlada uverila, da gmotno stanje nekaterih kategorij delavstva ni ugodno in da mezde teh kategorij z ozirom na današnjo draginjo deloma tudi ne dosežejo eksistenčnega minima. Uravnava minimalnih mezd je torej brez odloka neobhodno potrebna. Ta regulacija se bo izvršila od strani vlade pa zaslišanju večakov, delavstva in družbe in bo veljala, računajoč nazaj od dne nastopa dela po stavki. Dokler to ni izvedeno, dovoli se brez prejedica takoj z nastopom dela povprečno 25 odstotno povišanje minimalnih mezd za kategorije delavstva, ki imajo stalno določene plače. Pri teh se bo vpoštevalo, da so nižje kategorije izboljšanja najbolj potrebne. — Vlada mora vztrajati na svojem stališču, da je zvišanje cen premoga z ozirom na vse naše gospodarstvo nemogoče. Zvišanje bi se smelo dovoliti le, ako družba ne bi mogla prenesti pravične regulacije minimalnih mezd brez ogroženega svojega obstoja. Vlada bo kot nadzorstvena oblast po komisiji, kateri bodo pritegnili tudi delavstvo in družbo, na podlagi stalnega vpogleda v obratovanje in knjigovodstvo ugotovila, jeli je z ozirom na povišek mezd potreben povišek cen, ali pa drugačna kompenzacija in koliko. — Ako stranki tekom današnjega dne ne prejmata tega sporazuma, in ne gre delavstvo v sredo, dne 5. januarja t. l. na delo, smatra deželna vlada svojo posredovalno vlogo za končano in bo z ozirom na potrebe prometa in gospodarstva države izvedla vse, kar je

divjim strastem. Kaj smo s tem dosegli? Zanjemo, kar smo se jeli, a žetev še ni končana. Meščanska družba brez verstva — se ne da misliti; vlada in vzgajati ljudstvo brez vere, te umetnosti še nihče ni iznašel. (La scuola cath. 1, III, 1920.)

Nevtralna državna šola je torej nesreča za narod in narodno kulturo — v tej sodbi so edini vsi, ki pravilno umevajo namen in pomen šole. Toda v trenutku, ko obračajo nevtralni šoli hrbet v Italiji tudi liberalni krogi, ko drugod uvidevajo, da je državni šolski monopol usodna in zagrešena poteza šolske politike, hočejo pa pri nas svobodomiselnost nadahneni poslanci in Cerkvi sovražne učiteljske zveze to nesrečno skazo presaditi na domača tla. Ali nas Italija nič ne bo izmodrila? Ali naj dvojno nesrečo nevtralne šole preiskusimo tudi pri nas?

Cerkev se svoji pravici, ki jo ima po naravnem in božjem pravu, ne more odreči: Svoja načela o šolstvu, ki so preizkušena po tisočletni zgodovini, je zapisala v novi zakonik. Katol. Cerkev prepeljuje pravico do vzgoje tudi staršem, saj jo jim je Bog sam izročil; a kliče hkrati v spomin tudi težke dolžnosti krščanske vzgoje. O vsem tem govore kánoni cerkvenega zakonika: kan. 1372, § 1, 2; kan. 1373, § 1, 2; kan. 1375.

Vsebine teh določil se da izraziti takole: Šola bodi verstvena in prosta vsakega državnega šolskega monopola!

Liga X.

potrebno, da se zagotovi zadostna produkcija premoga. — Po daljši debati, katere so se udeležili zastopniki vlade, delavstva in premogokopne družbe, in po izjavi zastopnika vlade, da predloženega sporazuma v nobeni točki ni mogoče izpremeniti, se je konferenca končala brez vsakega uspeha. Zastopniki delavstva so izjavili, da ne smatrajo za potrebno, dati kako izjavo; zastopnik Trboveljske premogokopne družbe je pa izjavil, da bo družba še tekom dneva pismeno odgovorila na vladni predlog.

Reka.

LDU Trst, 3. jan. (Agenzia Stefani) Torpedna rušilca »Nullo«, »Perennic« in tri torpedovke so danes dopoldne odpule iz reškega pristanišča. Vojna ladja »Dante Alighieri« bo najbrže jutri zvečer odpula. Življenje na Reki bo kmalu v normalnem teku.

LDU Rim, 3. jan. (Agenzia Stefani) Tekom zadnjih dogodkov na Reki sta imeli obe stranki od 24. decembra pa do podpisa opatijskega dogovora nastopne izgube: Regularne čete 17 mrtvih in 120 ranjenih, iregularne čete 8 mrtvih, 50 ranjenih. Poleg tega sta bila usmrčena še dva civilista in približno 10 je bilo ranjenih.

LDU Rim, 3. januarja. (Stefani) Reški listi poročajo: Občinski svet je izvolil Grossi-cha za reškega guvernerja in je potrdil opatijski dogovor.

† Kosta Stojanović.

LDU Belgrad, 3. jan. (ZNU) Smrt Koste Stojanovića je izzvala v Belgradu veliko žalost. O njegovi smrti so danes govorili v klubih. Vsi smatrajo, da je njegovo smrtjo zadela našo državo velika izguba. Pokojniku priznavajo vsi, tudi njegovi politični nasprotniki, da je bil dober patriot in dober delavec.

LDU Belgrad, 3. jan. (ZNU) Ministrski svet je sklenil, da se pok. finančni minister Kosta Stojanović pokoplje ob državnih stroških. Pogreb bo jutri ob deseti dopoldne. Cerkevno opravilo bo v saborni cerkvi. Sprevod bo krenil iz pokojnikovega stanovanja v Bitoljski ulici. Pokojnika bodo iz hiše nesli člani vlade, v cerkev ga bodo nesli člani ustavotvorne skupščine, iz cerkve do voza glavni ravnatelj finančnega ministrstva, z voza do groba pa profesorji gimnazije in vseučilišča ter častniki.

Razna poročila.

ROMUNIJA MOBILIZIRA?

LDU Pariz, 3. januarja. (Havas) »Liber-té« objavlja s pridržkom brzojavke iz Bukarešte, po kateri kliče vlada z ozirom na resni položaj, ki je nastal vsled zbiranja velikih boljševiških čet ob meji, letnike 1913, 1914 in 1915 pod zastavo. Poleg tega se bodo namočenci železnice militarizirali.

ZAPADNA OGRSKA.

LDU Budimpešta, 4. jan. (MKU) Budimpeštanski listi energično zavzemajo stališče napram sklepu poslaniške konference glede izpraznitve Zapadne Ogrske in izjavljajo v ostrem tonu, da Madžarska to rešitev ne more smatrati za odločilno. Zadevo spravljajo v zvezo s spornimi vprašanji glede gospodarstva med Avstrijo in Madžarsko, pri čemer izražajo nado, da bo madžarska vlada postopala pri pogajanjih z Avstrijo tako, kakor se bo Avstrija zadržala pri reševanju zapadno-ogrškega problema.

LDU Budimpešta, 4. jan. (DunKU) »Az Ujsag« javlja, da bo grof Appony v kratkem odpotoval v Pariz.

PROTI TERORJU NA MAŽARSKEM.

LDU Pariz, 3. januarja. (Havas) Upravna komisija »Conference generale du Travail« je na svoji seji dne 31. decembra 1920 soglasno sprejela sklep, v katerem iznova protestira proti terorizmu mažarske vlade napram strokovnim organizacijam in bivšim ljudskim komisarjem ter zahteva, da se francoska vlada upre izvršitvi obsodb ljudskih komisarjev.

SESTANEK ENTENTE.

LDU London, 3. jan. (DunKU) Reuterjev urad je pooblaščen, da z ozirom na vesti francoskih časopisov o skorajšnjem sestanku zavezniških ministrskih predsednikov v Lympneju izjavi, da se ministrski predsedniki sestanejo najbrže čez en teden ali štirinajst dni, glede kraja in časa sestanka pa še ni ničesar določenega.

OMEJITEV POMORSKEGA OBOROŽEVANJA.

LDU Washington, 4. jan. (Brezlično) Senatni odbor za zunanje zadeve je na predlog Boraha razpravljal o tem, ali se skliče mednarodno zborovanje, ki bo razpravljalo o omejitvi pomorskega oboroževanja. Debata je bila zelo dolga in še nadaljevala.

AKCIJA SINFANJOVCEV.

LDU Pariz, 3. januarja. (Dun. KU) »Kor se poroča listu« Daily Mail iz Newyorka,

so vsi za glasovanje upravičeni člani sinfajnovskega parlamenta, ki so se nahajali v Zedinjenih državah, na potu proti Irski. »New World« domneva, da bo ob prisotnosti Devallere seja irskega parlamenta, kjer se bodo razpravljala jako važna vprašanja, ki so v zvezi z bodočo politiko sinfajnovcev.

DENAR V ŠVICI.

LDU Bern, 4. jan. (ŠBA) Zvezni svet je sklenil, da bo koncem aprila vzel iz prometa ves denar drugih držav latinske denarne unije v Švici, ki odgovarja vrednosti petih frankov. Nadalje je sklenil zvezni svet, da bo v istem roku odtegnjen iz prometa tudi ves belg. srebrni drobiž.

Politične novice.

+ Shod SLS v Novem mestu. Dne 3. t. m. se je vršil sijajno obiskan shod SLS v Novem mestu, ki so se ga udeležili najbolj zavedni pristaši iz novomeške okolice. Zborovalci so vzeli z odobravanjem na znanje poročilo o političnem položaju in so soglasno odobrili taktiko Jugoslovanskega kluba. Na shodu so se sprejeli važni sklepi glede politične, gospodarske in izobraževalne organizacije somišljenikov SLS v novomeškem okraju.

+ Konstituanta — molzna krava. Da bo šla demokrat pri prihodnjih volitvah tudi v Srbiji trda za mandate, se jasno vidi iz uvodnega članka »Demokratije« od 2. januarja, ki ga je napisal demokratski poslanec Svetomir Mijatović. V njem se zavzema za to, da se naj poslovanje konstituante ne dovrši z ustavo, ampak se podaljša do neskončnosti, da se lahko menjajo vsi demokratski poslanci na dobro plačanih mestih državnih podtajnikov. G. demokrat Mijatović je namreč prepričan, da bo ustava po demokratskem kopitu tako slaba, da ne bo narodu prav nič koristila. Zato kliče radikale in zemljoradnike, da o tem razmišljajo. — Mi smo prepričani, da bodo samostojni za državotvornost toli važen predlog z obema rokama zagrabili.

+ »Pravda« piše v svoji številki od 3. januarja med drugim: »Za sada se zna, da obstojijo v klerikalni stranki 2 struji: Koroščeva monarhistično-avtonomistična in Kovačičeva monarhistično-centralistična.« — Bratska »Pravda« ima res divne informacije.

+ Prva seja nove vlade. LDU Belgrad, 3. januarja. Danes dopoldne je bila prva seja nove vlade. Na tej seji, kateri so prisostvovali vsi ministri, so sklenili, da se nadaljuje delo dr. Vesničeve vlade glede preganjanja antidržavnih elementov. Sestavi se je gospodarsko-finančni odbor ministrov. Na seji so razpravljali o ustavi. Razprava se bo nadaljevala pri večerni seji.

+ Razdelitev ministrskih mest. LDU Belgrad, 3. januarja. Vprašanje o popolitvi praznih portfeljev se bo rešilo, ko pridejo v Belgrad zastopniki jugoslovanske muslimanske skupine; prišli bodo v Belgrad jutri ali najpozneje pojutrišnjem.

+ Predsednik kasacijskega sodišča. LDU Belgrad, 3. januarja. Člani kasacijskega sodišča so z 8 glasovi proti 6 glasovom zopet izvolili za predsednika g. Mihajla Jovanovića. G. Jovanović je bil izvoljen na podlagi nove naredbe, da se smejo kasacijski sodniki upočajiti šele po dovršenem 70. letu.

+ Kraljevski dvorec v Belgradu. LDU Belgrad, 3. januarja. Popravila na starem konaku se bodo pričela v nekaterih dneh in bo konak popolnoma popravljen do jeseni. Takoj potem se bo preselil vanj kralj Peter. Dela na novem dvoru se bodo nadaljevala. Niso še napravljene dekoracije, ker se pariški tvrdki, kateri je bilo delo oddano, ni posrečilo, da v zmislu dogovora ustanovi v Belgradu svojo tovarno pohištva.

+ Uradni popravek o sestavi nove vlade. LDU Belgrad, 3. januarja. V večeršnjem uradnem poročilu o sestavi nove vlade se nahaja napaka glede listnic za socialno politiko in trgovino. Poročilo pravi, da je dr. Kukovec prevzel resort ministrstva za socialno politiko, dr. Milivoj Jovanović pa resort trgovskega ministrstva. S kompetentnega mesta se danes doznava, da je prevzel ministrstvo za socialno politiko dr. Milivoj Jovanović, ministrstvo trgovine in industrije pa dr. Vekoslav Kukovec.

+ Proti centralizmu so objavile splitske »Težke Novine« dne 30. dec. 1920 velezanimiv članek, kateri poudarja med drugim: »So ljudje, kateri mislijo, da smo mi Hrvatje Pučke stranke proti centralizmu iz mržnje proti Srbom. To ni resnično. Naša stranka in naši ljudje niso nikdar prikrivali, da so nam Srbi bratje, da smo z njimi en narod. Veliki škof Mahnič je rekel, da je božja volja, da smo Slovenci, Hrvatje in Srbi skupaj. Toda v Jugoslaviji treh bratov morajo biti vsi trije enakovpravni. Pučka stranka ljubosumno pazi na ravnopravnost. Naša stranka nastopa odločno proti centralizmu, proti temu, da bi se vsa oblast osredotočevala v Belgradu in samo v Belgradu. Proti centralizmu nastopamo tudi zato, ker se z njim lahko po-

gazi ravnopravnost bratov.« Članek končava: »Nasilja ne bomo priznali. Hrvati in Slovenci ne dovolimo, da se vlada Jugoslavija brez nas ali proti nam.«

+ Naprej do cilja! »Pučka Sloboda«, glasilo hrvatske pučke stranke za županijo požeško, je objavila članek pod nadpisom: »Naprijed k cilju!« Članek izjava: »Hrvatska pučka stranka je prvokrat nastopila volivni borbi. Iz nje je izšla s čisto in neskaljeno preteklostjo, sedanostjo in je otvorila bodočnost. Ničesar je ne veže; njena so sveta načela vseh ljudskih dobrin, ona so granitna skala, na kateri gradimo svojo narodno bodočnost. Za nami stoje naše železno disciplinirane kulturne in gospodarske organizacije in z njimi v zvezi katoliški tisk. V naših vrstah stoje vrli intelektualci, študenti, kateri študirajo na ameriških, angleških, nemških, italijanskih in na domačih vseučiliščih. Z nami so krščanski delavci in ženska organizacija. Vzdržali smo prvi javni boj. Kapitalizem, demagogija, denunciacije, zasmehovanje in batine so se borili z našimi idejami in z našimi ljudmi. Predbojivali so nam, da so naši ljudje prodali narod Srbiji. Kljub vsemu: pri nas je resnica in naša večna načela, zato našim pristašem kličemo: »Junaško in vztrajno naprej do cilja!«

+ Demokratski proračun. Po proračunu, katerega je sestavil rajni demokratični finančni minister dr. Stojanović, bodo znašali dohodki države v Srbiji in v Črni gori nekaj manj kakor 8 milijard kron (7.817.825.876 kron), potrošiti se pa namerava za navedeni pokrajini nad 11 milijard (11.029.573.924) kron. Pokrajine, katere so pripadale monarhiji, pa morajo po tem proračunu plačati do 8 milijard (7.718.885.319) kron; za nje pa nameravajo potrošiti le nekaj manj kakor 5 milijard (4.957.852.250) kron. Res je Srbija v vojski veliko trpela, toda na rame slovenskega in hrvatskega dela se nalaga po tem proračunu brez dvoma preveč, ako se pomisli, da bodo davki zadeli največ nižji in srednji sloj, ne pa tistih posameznikov in družb, ki so delale in delajo po vojnih razmerah povzročene ogromne profite.

+ Trezen srbski glas. »Beogradski Dnevnik« je objavil članek »Otačzbina je v nevarnosti«. Članek piše: »Domovino ogrožajo tisti državni uradniki, kateri se obnašajo v novih krajih, kakor da je to osvojena zemlja, brez vsakega takta. V Hrvatski so prirejali »divljačke stvari«, katere so nas osramotile in pahnile tamošnji narod v vrste naših neprijateljev.«

+ Naša vojna misija v Sofiji razpuščena. Po naredbi vojnega ministrstva je razpuščena vojna misija v Sofiji. Njene posle bo odslej vršil naš poslanik, ki bo odslej opravljal samo posle v mirnem času.

+ Zdravo sodbo o Rusiji je izrekel ministrski predsednik Bolgarije Stambolijski, ki je v Pragi dejal: »Bodoča Rusija ne bo niti monarhija niti sovjetska republika, temveč kmetska demokracija.«

Dnevne novice.

— Umrl je v zdravilišču Lassnitzshöhe pri Gradcu nadučitelj celjske okoliške šole g. Armin Gradišnik. — V Celju je umrla hišna posestnica Ana Prelog. — V Žetalah je umrl posestnik Simon Potočnik.

— Kropa in Kamnagorica. Kriza, ki stiska vso industrijo, zlasti ono v Sloveniji, se kaže v vedno večji meri tudi v železobornih zadrugi v Kropi in Kamnagorici. Zadruga čuti to krizo že od meseca junija preteklega leta. Skušala je na vse načine, da se ji izogne ali jo vsaj deloma premaga, pa ni šlo. Zato je morala omejevati delavcem delo in jih odpuščati od dela. Prvikrat je odpuščala nekaj mladoletnih delavcev od dela že v septembru, za druge je omejila delo na 6 ur. V oktobru je morala odpuščati od dela vse ženske delavce in jim zato naklonila malo vsakdanjo podporo od 4 do 6 kron. Za ženske delavce je zato poskrbela zadruga, da se je začetkom novembra otvorila v Kamnagorici čipkarska in pletarska šola. Tudi slamnikanstva so se šle učiti 4 dekleta v Mengeš, a se tega obrta naše ženstvo ne bo moglo oprijeti. — Ker pa industrijska kriza ni prav nič pomenljiva, zato je s 1. januarjem t. l. zadruga popolno ustavila delo v Kropi in Kamnagorici. Dela le še 10 delavcev v verigarni in 4 delavci pri stroju za evikavce in par ključavničarjev. Delavstvo dobi nekaj podpore. Kakšen udarec je to za delavske družine v Kropi in Kamnagorici, ve najbolj tisti, ki to skuša. Kropa in Kamnagorica sta izročeni gotovemu poginu. Merodajni krogi, zganite se, če je mogoče še najti izhod iz te krize, če že ni zamujeno.

— Nova omejitev prometa na državnih železnicah. Vsled nadaljevanja stavke rudarjev se je skrajšal promet osebnih vlakov na en par na vsaki progi. Do preklica vozijo torej le sledeči vlaki:

Na progi Ljubljana—Bubnjarci—Karlovac vozi vlak štev. 1019/1013 z odhodom iz Ljubljane ob 18. uri 30 min. in prihodom v Karlovac ob 7. uri 35 min., v nasprotni smeri pa vlak štev. 1012 z odhodom iz Karlovca ob 3. uri in prihodom v Ljubljano

ob 9. uri 8 minut. Večerni vlak št. 1019, ki je vozil dosedaj samo do Novega mesta, vozi do preklica do Bujarce, zato pa izostane jutranji vlak št. 1013 med Novim mestom in Metliko. — Na Kočevski, št. Janžki in Stražki progi vozijo priključni vlaki na ta dva vlaka. — Na progi Ljubljana—Jesenice—Planica vozi vlak št. 1775/1711 z odhodom iz Planice ob 3. uri 46 minut oziroma iz Jesenice ob 5. uri 7 m. in prihodom v Ljubljano ob 7. uri 10 min., ter vlak št. 1718a z odhodom iz Ljubljane ob 17. uri 50 min. in prihodom v Planico ob 21. uri 30 minut. — Na progi Kranj—Tržič vozijo priključni vlaki. — Na progi Ljubljana drž. kol.—Kamnik vozijo vlaki št. 2152 z odhodom iz Kamnika ob 5. uri 19 min., vlak št. 2151 z odhodom iz Ljubljane ob 8. uri, vlak št. 2158 z odhodom iz Kamnika ob 16. uri 10 min., ter vlak št. 2157 z odhodom iz Ljubljane ob 18. uri 10 min. — Na progi Jesenice—Bistrica Boh. Jezero vozita priključna vlaka št. 74 in 17b z odhodom iz Bistrice ob 3. uri 40 minut in prihodom na Jesenice ob 4. uri 55 minut oziroma odhodom iz Jesenice ob 20. uri 10 minut in prihodom v Bistrico ob 21. uri 2 min. — Na progi Celje—Dravograd vozita vlaka št. 1812a z odhodom iz Celja ob 8. uri 10 min. prihodom v Dravograd ob 11. uri 26 min., ter vlak št. 1815b z odhodom iz Dravograda ob 15. uri 45 min. in prihodom v Celje ob 19. uri ter med Velenjem in Celjem vlak 1811 z odhodom iz Velenja ob 5. uri 39 minut prihodom v Celje ob 6. uri 58 min. ter vlak 1820a z odhodom iz Celja ob 20. uri 40 m. in prihodom v Velenje ob 22. uri 08 min.

— Umrli je 29. decembra 1920 na svojem domu v Spodnjih Gamelnah g. Tomaž Ježek, oče g. župnika M. Ježka. N. v m. p. l.

— Kr. poštni čerkovni urad v Ljubljani je izdal nov imenik lastnikov čerkovnih računov, ki se udeležujejo klirinškega prometa. V njem so navedeni vsi lastniki, ki so pristopili k čerkovnemu prometu do 5. decembra 1920. Imenik se lahko naroči pisмено ali pa prevzame v ekonomatu čerkovnega urada. — Cena je 10 K.

— Sanatorij »Leonišče« naznanja, da se je zvišala z novim letom dnevna oskrbovalnina za I. razred na 150—200 K, za II. razred 100 K. Obenem izjavlja uprava, da se sprejemajo bolniki z vsakovrstnimi boleznimi, izvzemši nalezljivih. Volitev zdravnika je prosta. Opozarja se na novo urejeni porodniški oddelki. Hišni zdravnik je vedno na razpolago.

— Podpore našemu dijaštvu na Dunaju. Z Dunaja se poroča: Dijaki iz Srbije, kateri študirajo na Dunaju, dobivajo stipendije mesečno 450 frankov; 15.000 avstrijskih kron, dijaki Hrvati in Slovenci pa dobivajo mesečno samo po 400 do 500 K. To gotovo ni pravično in je v interesu države, da se podpore izenačijo, na kar opozarjamo naše ministrstvo prosvete.

— Razpust komunističnih organizacij v Mariboru. Mariborska policija je zaprla 1. t. m. tajništvo komunistične stranke v Frankopanski ulici 17, razpustila organizacijo železničarjev skupine II., kateri je načeljeval Nachtigall in izvedla več hišnih preiskav pri Gmajnerju in pri nekaterih drugih komunistih. Sumljivega niso nič našli.

— Odstopil je občinski gerent v Konjicah dr. Anton Prus. Na njegovo mesto je imenovan notar Rado Jereb.

— Poskušeni samoumor. Na novega leta dan je v Šoštanju streljal na sebe 25 letni klobučar Janko Šmigovec. Zadel je slabo. Strel je običal v levi rami.

— Varnost v Mariboru. V Silvestrovi noči so napadli v Mariboru trije vojaki poštne kontrolorja Franjo Čuža in mu ukradli denarnico, v kateri je imel celo svojo mesečno plačo v znesku 3600 kron.

— Borba proti veneričnim boleznim. V Belgradu se po kinogledališčih prikazuje te dni film, ki ga je izdalo ministrstvo za narodno zdravje. Film ima tri dele in je izdelan tako, da ga lahko gleda vsakdo brez razlike spola in starosti.

— 2. modni teden na Dunaju. Z ozirom na velik interes, ki je vladal za modni teden v avgusta preteklega leta, je nad 120 dunajskih firm sklenilo, prirediti v dnevih od 30. januarja do 7. februarja t. l. drugi modni teden, ki je namenjen predvsem inozemskim veletrgovcem. Informacije daje brezplačno »Kammer für Handel, Gewerbe und Industrie«, Wien I., Stubenring 8.

— Mednarodni poštni promet. Delegati, ki so zastopali našo državo na internacionalni poštni konferenci v Madridu, so se vrnili in včeraj podali pri vladi poročilo o delu in rezultatih te konference. Ti zaključki stopijo v veljavo, čim jih odobri parlament.

— Nove poštne znamke, ki se glasom naredbe poštne ministra uvedejo v promet s 16. januarjem in ki so izdelane v Ameriki, so 25 mm visoke in 21 mm široke. Znamke do 1 dinarja nosijo sliko regenta Aleksandra, a znamke od 1 din. naprej sliko kralja Petra. Nove znamke so izdelane v sledečih barvah: znamke od 2 par v rjavu, od 5 par v zeleni, od 10 par v rdeči, od 15 par v temnosivi, od 25 par v modri, od 50 par v svetlozeleni, od 60 par v rumeni, od 75 par v vijoličasti, od

1 dinarja v rumeni, od 2 din v svetlozeleni, od 4 dinarjev v temnozeleni, od 5 dinarjev v rdeči in od 10 dinarjev v sivi barvi.

— Ježica. Na splošno željo občinstva uprizori »Dramatični odsek« v nedeljo, 9. januarja, ob 7. uri zvečer burki »Županova Micka« in »Trije tički«. Vstopnice se dobivajo na praznik sv. Treh kraljev ob 10. do 12. ure in od 15.—16. ure. Vsi, ki ljubijo pravo zabavo, v nedeljo na Ježico! (k)

— Šivalni tečaj na Mali Loki pri Ihanu so otvorile z letošnjim novim letom č. sestre križarke. Najpreje bodo izdelovale udeležence perilo, potem pa gorenjo obleko. Gojila se bo po potrebi tudi olepševalna tehnika. Dekleta iz okolice, ki se žele udeležiti šivalnega pouka, se še lahko priklase v graščini na Mali Loki.

— Pametna odredba. Da se štedi kurjava in razsvetljava, je ministrstvo za notranje stvari odredilo, da se v vseh oddelkih, razen administrativnega, vrši služba od 8. do 14.

— Požar na Brdu. Posestniku Lovrencu Beliču na Brdu št. 31 je vpepelil požar hišo in mu povzročil škodo do 70.000 kron.

— Gospodu Franju Vrečarju se neimenovana oseba iskreno zahvaljuje za v Zagrebu izkazano dobroto v mesecu vinotoku 1920. (k)

Primorske novice.

»Pučki Prijatelj« svetuje Jugoslovancem v novi italijanski domovini: 1. naj ne prodajajo tuje zemlje; 2. naj svoja imetja ne dele kakor je navada v zapadni Istri, nego naj slede kranjskemu zgledu, da se odda posestvo enemu iz sinov, a ostale se izplača v denarju, če mogoče, brez zadolžitve; 3. naj kupujejo pri svojih trgovcih in obrtnikih; 4. naj ne sekajo gozdov; 5. naj govore povsod domači jezik in mu pribore enako veljavo z italijanskim v uradih; 6. naj snujejo zadružništvo; 7. naj pošiljajo svojo deco v narodne šole; in 7. naj širijo svoje časopise.

V Buzetu so Italijani ob priliki okupacije razpustili občinski odbor in imenovali novega z Lahom na čelu. Ker pa Hrvat ne odneha, zdaj Lah ponujajo Hrvatom 6 odbornikov, to je polovico, in so pripravili priznati hrvatski jezik kot uradni jezik v občini. Italijani so postali mehki, ker vidijo, da se hrvatska narodna zavest ne da potlačiti, drugič pa se laški odborniki sami med seboj ne razumejo. Na vsak način dokaz, da se domači življenjske pogoje, ker drugače ne gre. Našim ljudem v Primorju ni obupati, le poštvalnosti je treba, posebno od strani inteligence! Če bi ne bili vsi drveli v Jugoslavijo, pa ostali v zasedenem ozemlju, bilo bi že bolje!

Proti begu v Jugoslavijo pišejo primorski slovenski in hrvatski listi. To je napačna taktika. Ljudje so prodali svoje imetje Lahom in jo odrinili na Kranjsko, kjer so mislili, da tam golobi pečeni lete v usta. To imenuje »Pučki Prijatelj« grdi egoizem, ki samo oškoduje slovanstvo v Primorju. — Podpišemo.

Ljubljanske novice.

Ij Odborova seja S. K. S. Z. bo danes, v sredo zvečer ob 8. uri v navadnih prostorih.

Ij Seja odbora Slov. Straže se vrši danes 5. t. m. ob pol 5. uri popoldne v društvenih prostorih, Miklošičeva ulica 8. — Odbor.

Ij Šentjakobska prosveta. Jutri, na praznik sv. Treh kraljev, točno ob 6. uri zvečer bo skioptično predavanje: »Zasuto in odkrito starorimsko mesto Pompeji«, 28 krasnih, barvanih slik po naravi. Vabimo k obilni udeležbi!

Ij Za recitacijski večer, katerega prirede v korist dijaških zadrug Marja Gorčeva, Fran Lipah in Stane Melihar v petek zvečer v Mestnem domu, se dobe vstopnice v predprodaji od danes dalje pri tržki Svetla na Mestnem trgu. Cene sedežem 10 in 15 K, stojišč 3 K. (k)

Ij Družinski večer kršč. socialnega delavstva. V četrtek, na dan sv. Treh kraljev, ob 6. uri zvečer se bo vršil v prostorih I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu družinski večer. Krščanski delavci in prijatelji kršč. delavske organizacije prisrčno povabljeni! Vstop prost.

Ij Sestanek zveze trg. in priv. nameščencev se vrši v petek 7. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. Dnevni red je velevažen in za vsakega člana in članico obvezen. Zato prosimo točno udeležbe. — Odbor.

Ij P. Z. »Ljubljana«. V četrtek, dne 6. januarja 1921 ob 11. uri popoldne nujna skupna pevska vaja. — Ob 5. uri popoldne važna odbora seja. Polnoštevilna udeležba dolžnost!

Ij Za Rokodelski dom je daroval pred. g. stolni dekan Matija Kolar 100 kron. Bog povrni blagomu dobrotniku in mu obudi obilno posnemovalcev!

Ij Božičnica v Rokodelskem domu, ki se je vršila Novega leta dan, je v vsakem oziru prav krasno uspeša. Izmed točk, ki so bile na sporedu, najomemo nastop društvenega pevskega zbora, ki je pod spretnim vodstvom

g. Antona Lavriča prav dovršeno zapel več pesmi, potem tenorske samospve, ki jih je s pravimi občutki prednašal g. Avgust Jeločnik, in zlasti krasno božično igro »Bellehem«. Najpomembnejši dogodki vse zgodovine se odigravajo pred nami na odru. Na eni strani vidimo na dvoru rimskega cesarja Augusta vso onemoglost paganstva; tudi filozofija Katonova in Ciceronova ne moreta dati sreče in zadovoljnosti. Na drugi strani vidimo v ljubkih prizorih, ki se vrše med izvoljenim izraelskim ljudstvom, veselje in radost, ki ju prinašata pričakovanje in upanje v prihodnjega Odrašenika. Kako prijetno nam done na uho koncem igre glasovi zbora angelov ob rojstvu Odrašenikovega! Kako ljub je pogled na pastirce, ki pridejo molit novorojenega kralja! Vloge so bile v dobrih rokah, režija je bila skrbna, oprema primerna. Kdor ni videl igre, naj pride k ponovitvi na sv. Treh kraljev dan ob 6. uri zvečer v Rokodelski dom.

Ij Prosveta frančiškanske župnije poziva in prosi vse one društvene člane, ki imajo veselje do dramatične umetnosti, naj čimprej na posebnem listku prijavijo svoj natančen naslov ter ga izroče vratarju frančiškanskega samostana. (k)

Ij »Pri belem konjičku«. Ljudski oder v Ljubljani uprizori v četrtek dne 6. januarja (na praznik sv. Treh kraljev) ob pol 8. uri zvečer nanovo naštudirano veseljo igro »Pri belem konjičku«. Opozarjamo vse, da se bo v kratkem uprizorilo nadaljevanje te priljubljene veseljo igre kot drugi del pod naslovom: »L et o p o z n e j e s«, v kateri nastopijo iste osebe kot »Pri belem konjičku«. Predprodaja vstopnic za četrtekovo predstavo se vrši kot po navadi.

Ij Ljubeznivega hlapca je imel ljubljanski izvošček g. Strupi. Posodil mu je črne hlače, rjav suknjič, čevlje in klobuk. Ko je šel nekega dne g. Strupi v šmarje in ko se je vrnil, ni dobil več hlapca, ki je odšel neznan kam in vzel seboj še dvojce svetlo sivih novih hlač.

Najnovejša poročila.

PROTI KOMUNISTOM.

LDU Kraljevica, 4. jan. (ZNU) Danes se je začela tukaj izvajati ministrska naredba proti komunistom. Komunistični lokali so bili zapečateni. Vse se je izvršilo brez incidentov.

LDU Belgrad, 4. jan. (ZNU) Uprava belgrajskega mesta izvršuje preiskave v komunističnih domih. Pričakujejo novih podatkov iz neke tuje države, ki bodo še bolj osvetlili komunistični pokret. Nato bodo objavljeni uspehi preiskave.

LDU Sarajevo, 4. jan. (ZNU) Povodom komunističnega poizkusa, da se izvede državni prevrat, se je uvedla akcija, da se po vseh krajih ustanove narodne garde, ki bodo nastopale proti komunistom.

LDU Osijek, 4. jan. (ZNU) Povodom preiskave pri tukajšnji komunistični organizaciji se je odkrila teroristična šola, ki je imela 23 učencev. Policija je našla popis te šole.

LDU Belgrad, 4. jan. (ZNU) Vlada je na svoji današnji seji pretresala notranji položaj in je sprejela na znanje poročilo prejšnje vlade. Sklenila je, da se odredbe prejšnje vlade izvrše v polnem obsegu. Obravnavala je vprašanje o delu v konstituenti in o ustavnem načrtu. Na seji je bilo sklenjeno, da se skliče konstituenta za 12. t. m. Ni še odločeno, ali bo zasedanje otvorjeno s prestolnim govorom ali s poslanico. Kar se tiče ustavnega načrta, vlada mišljenje, da bi mogli takoj vzeti v pretres Vesničev ustavni načrt.

USTAVNI NAČRT.

LDU Zagreb, 4. jan. (ZNU) »Večer« javlja iz Belgrada: Razgovor o ustavnem načrtu bo gotov v dveh dneh. Načrt ni zadel na najboljšo kritiko pri demokratski stranki. Po razpoloženju, ki vlada v demokratskem klubu, se načrt ustave izpremeni. Radikalci se o njem še niso izjavili.

JUGOSLAVIJA.

LDU Zagreb, 4. jan. (ZNU) Akademski omladina zagrebskega vseučilišča se je po svojih zastopnikih izjavila za to, da se imenuje naša država Jugoslavija. Radikalci so bili za to, da se zove država SHS.

ŽELEZNICAŠKA STAVKA V AVSTRIJI.

LDU Gradec, 4. jan. (DunKU) Na množestveno obiskanem skupnem zborovanju državnih in južnih železničarjev je bilo sklenjeno, da se od danes ob 24. vpeleje za dobo 48 ur promet z živilskimi vlaki. Promet osebnih vlakov ostane še nadalje ukinjen. Tudi na progi Bruck—Leoben počiva promet. Ob 20. bo sprejet zadnji vlak državne železnice na tukajšnji progi, nakar je bil ves promet na progah državne železnice ustavljen. Zastopniki stavkajočih se odpeljejo na Dunaj nočjo ob 20. s posebnim komisijskim vlakom.

LDU Gradec, 4. januarja. (Dun. KU) Položaj stavke je ostal neizpremenjen. Promet počiva na progah Gradec—Bruck, Leoben—Vorderberg, Gradec—Spielfeld—Radgona,

Gradec—Wies in Gradec—Koefflach. Železničarji v Brucku so se stavki priključili. Železničarji v Wiener-Neustadtu so se izjavili z njimi solidarne in so sklicali za jutri popoldne sejo vseh zaupnikov v Mürrzusschlagu, kjer se bodo odločili, kaj naj store. Udeleženci državnih železnic razen uradnikov so skienili, da se priključijo stavki južnih železničarjev.

ARETIRAN RAZBOJNIK.

LDU Skopje, 4. jan. (ZNU) Policiji se je posrečilo, da je aretirala znanega razbojnika Alijo Zračka, ki je že dalje časa vodil roparske tolpe v kosovskem okrožju. Pred nekaj dnevi je oplnil imenovani razbojnik v Prištini več trgovcev.

BOGOVOR MED ANGLIJO IN RUSIJO.

LDU Pariz, 4. jan. (DunKU) Po vesteh iz Londona je Krasin v soboto odpotoval v Moskvo, da predloži sovjetski vladi načrt dogovora z Anglijo glede vzpostavitve trgovinskih odnosov.

Dijaški vestnik.

d Odborova seja Slov. dij. zveze se vrši v petek 7. jan. ob pol 20. uri v lokalni S. D. Z. Vse odbornike prosim, da pridejo zanesljivo. Predsednik.

d Izreden sestanek S. O. danes ob pol 8. uri zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Referira g. dr. A. Gosar o političnem položaju. Navzoči naj bodo vsi člani Akademiki vabljeni.

Orlovski vestnik.

Ljubljansko Orlovsko okrožje priredi dne 6. t. m. (na praznik sv. Treh kraljev) ob 10. uri dop. v mali dvorani (II. nadstr.) Ljudskega doma skupen sestanek Orlov in Orlic. Bratje in sestre, udeležite se ga polnoštevilno!

Šišenski Orel ima svoj fantovski večer v četrtek, 6. t. m. v običajnih prostorih. Pridite vsi točno in polnoštevilno! Predsednik. (k)

Turistika in sport.

Na Sportnem plesu dne 9. t. m. so na sporedu razni ruski plesi, komični sportni nastopi in druge originalne kabaretno točke. Mala dvorana bo spremenjena v japonsko kavarno. Velika dvorana bo na razpolago le za ples, v stranskih prostorih bodo prirejeni paviljoni. Kabaretno točko in srečolov se izvedejo v Sokolovi dvorani. — Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo, vabi se vse občinstvo, ki si želi lepe zabave in plesa. — Vstopnina za osebo K 30, člani S. K. Iirije in akademiki proti legitimaciji K 20. Predprodaja vstopnic v petek in soboto v trgovini »Svetla«, Mestni trg in drogeriji Kanc, Zidovska ulica. Članske in akad. vstopnice se dobe le v predprodaji in sicer v petek in soboto od 14. do 17. ure v trgovini »Svetla«. Na večer prireditve je cena vstopnic brez izjeme K 30. (k)

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU Zagreb, 4. januarja. (ZNU) Devize: Berlin 215—217, Italija 530—540, London 543 do 548, Newyork 153—0, Paris 922—930, Praga 177—180, Svica 2350—2450, Dunaj 24 do 24.20. — Valute: dolarji 152.50—153.50, avstr. krone 25—26.50, carski rublji 60—60, franc. franki 880—890, napoleonidori 490—495, nem. marke 204—206, ital. lire 515—520, češkoslovaške krone 165—168, sovereični 550—0.

g Izmenjava kronskega denarja po 1, 2 in 10 K. Belgrajski listi javljajo, da bo vlada odredila zamenjavo pravilno žigosanega kronskega denarja takoj, ko bo na razpolago dovolj novega niklastega drobiža.

g Trgovski pregovori z Nemčijo. Naši strokovnjaki v ministrstvu za trgovino in industrijo so dovršili redakcijo načrta o trgovskem sporazumu z Nemčijo. Na temelju tega načrta prično definitivni pregovori, da se čim preje doseže sporazum.

Katoliški vestnik.

c Na praznik sv. Treh kraljev bo ob pol 10. uri v cerkvi sv. Petra orkestralna maša: »Missa Mater admirabilis« P. Griesbacherja. Ant. Foerster Graduale. V. Goller Offert. Kimovec: Tantum ergo. Po sv. maši P. H. Sattner: Sv. Trije kralji.

V božičnem nagovoru 30. kardinalskega zbora je papež Benedikt XV. z ozirom na pozdravne besede kardinala Vanutellija, ki je omenjal, kako se še vedno čutijo posledice svetovne vojne in nje razdirajoči vpliv v vrstah človeške družbe, poudarjal, da čaka vse dobromisleče še težko delo, namreč pomirjenje duhov. — Človeško družbo razjeda petero ran — pravi sv. oče: Ni spoštovanja do avtoritete, ni ljubezni med narodi; na drugi strani pa se širi pohlep po uživanju in veseljačenju, delomrznost; poleg tega ljudje ne marajo več poznati nadnaravnega namena človeškega življenja. Edina pomoč je v tem, da se človeštvo vrne k ključu sv. evangelija, ki uči, da smo vsi bratje na zemlji, ki nam kaže nazareško Družino kot vzor vseh družin ki kaže de-

lavnico v Nazaretu, da umevamo ceniti pošteno delo.

Samostan in cerkev »Dormitio« na Sionu v Jeruzalemu so zopet prevzeli v oskrbo beuronski benediktinci, ki namestijo tamkaj ustanoviti novo opatijo. Po vojski so se bili na Sionu naselili redovniki iz Belgije.

† **Marchese Giovanni della Chiesa.** 9. decembra je umrl brat sedanjega papeža v starosti 69 let. Bolehal je dve leti, vendar je smrt prišla nenadoma. Še dan poprej se je peljal na vatikanski vrt, kjer se je redno sestajal s papežem. Hvalijo ga kot vnetega krščanskega moža in izbornega častnika.

Lakota. Kitajski poslanik v Londonu naznanja, da pritiska v peterih kitajskih pokrajinah huda lakota in da je 16 milijonov ljudi brez živil. Vzrok je slaba letina in trajna vročina. Pomožne akcije se udeležuje vsa Kitajska. Uradniki so odstopili 20% svojih prejemkov. Zbirke so se uvedle tudi v Ameriki, na Angleškem in Japonskem.

Narodno gledališče.

Drama:

Sreda, 5. januarja »Sen kresne noči« v opernem gledališču ob dramskih cenah. R. B. Cetrtak, 6. januarja »Cvrček za pečjo«. Izven reda.

Petek, 7. januarja »Smrti ples I.« Red D. Sobota 7. januarja »Smrti ples II.« R. D. Nedelja, 9. januarja »Cvrček za pečjo«. Izven reda.

Ponedeljek 10. januarja »Smrti ples I.« Red C.

Torek, 11. januarja »Smrti ples II.« Red C.

Sreda, 12. januarja zaprto.

Opera:

Sreda, 5. januarja »Sen kresne noči« dramska predstava. Red B.

Cetrtak, 6. januarja »Vesele žene windsorske«. Izven reda.

Petek, 7. novembra »Od bajke do bajke«. Red E.

Sobota 8. januarja »Lepa Vida«. Red A. Nedelja, 9. januarja »Fra Diavolo«. Izven reda.

Ponedeljek, 10. januarja zaprto.

Torek, 11. januarja »Tosca«. Red B.

Sreda 12. januarja »Fra Diavolo«. Red E.

Prosveša.

pr Iz gledališke pisarne. Znameniti moskovski »Hudožestveni teater« (umetniško gledališče), ki je gostoval z ogromnim uspehom v Zofiji in v Belgradu, se mudi te dni v Zagrebu. Zanimanje za predstave raste od dne do dne, povpraševanje po vstopnicah je velikansko. Na zahtevo publike je morala uprava prvotno domnjeno gostovanje od 18. do 23. decembra podaljšati do 10. januarja. Redki gostje, med njimi ruski igralec Kačalov, vdova Čehova, gospa Knipper-Čehova, Masaliti-

nov, Germanova, Tarhanov in drugi bodo odigrali v Zagrebu skoro ves svoj repertoar. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je pridobila »Hudožestveni teater« za tridnevno gostovanje. Ker so stroški, zvezani s tem gostovanjem, ogromni, je uprava primorana, zvišati vstopne cene za 250%. Gostovanje se bo vršilo v opernem gledališču dne 11., 12. in 13. januarja. Dne 11. januarja Čehova »Striček Vanja« z gospo Čehovo v vlogi Jelene Andrejeve s Kačalovim v vlogi doktorja Astrova in Masalitinovim v vlogi Strička Vanje. Dne 12. januarja »Jesenske gosli« Sargučeva, kjer sodelujejo Čehova, Orlova, Masalitinov, Bersenijev in drugi. Dne 13. januarja Literarno-umetniški večer. Ta večer bo na programu velika scena iz Shakespearovega »Julija Cezarja« in prolog iz tragedije »Anathema« Leonida Andrejeva. Obe sceni igra gospod Kačalov, prvak med ruskimi igralci. Vdova Čehova, gospa Knipper-Čehova bo recitirala malo novelo svojega pokojnega soproga. Poleg tega bodo igrali Maupassantovo tragedijo v enem dejanju, ki jo je dramaturgiral L. N. Tolstoj, komedijo v enem dejanju J. Londona »Memoralna žena« in tri veselice Čehova. Podrobni programi bodo še objavljeni. — Vstopnice za vse tri predstave se dobe od 6. jan. dalje pri dnevni blagajni v opernem gledališču. — O priliki gostovanja bo izšel »Gledališki list«, bogato opremljen s slikami članov »Hudožestvenega teatra« s scenami iz posameznih vpriporitev ter z obširnimi članki o znamenitem gledališču. Številka bo stala 20 kron.

Kongres kopališč, toplic, zdravilišč in letovišč v Zagrebu.

Prvi kongres kopališč, toplic, zdravilišč in letovišč kraljevine SHS se je vršil dne 29. in 30. decembra 1920 v Zagrebu. Sklicalo ga je društvo za promet stranaca v Zagrebu, ki je že v mesecu avgustu 1920 v svoji glavni skupščini ustanovilo sekcijo za zdravilišča, kopališča, letovišča itd. Kongres se je vršil v sejni dvorani trgovske in obrtne komore. Na dnevnem redu je bilo 19 točk, udeležencev 80. Bili so to zastopniki drž. oblasti iz cele kraljevine in pa delegati posameznih kopališč itd., gg. dr. Jovan Barać, delegat ministrstva za socialno politiko v Belgradu, zastopnik zdravstvenega odseka za Slovenijo dr. Bleiweis, šef zdravstvenega odseka za Hrvaško in Slavonijo dr. Lockert, delegat zdravstvenega odseka v Sarajevu dr. Jovanović, delegat poverjenosti za javna dela deželne vlade za Slovenijo, zajedno zastopnik generalnega komisariata za promet tujecev gradbeni svetnik inž. Zajec, zastopnik ministrstva saobraćaja iz Belgrada, mnogo delegatov iz hrvatskega Primorja, zastopnik iz Dalmacije, otoka Krka, zastopniki hrvaške zemaljske vlade mesta Zagreba itd.

Delegati naših zdravilišč so bili: za Rogaško Slatino ravnatelj (obenem referent) Ciril Dolenc, za Dobro upravljatelj Alojzij Janković, za Rimske Toplice sedanja lastnica gospodična Jelena Rački, za sportno zvezo njen predsednik dr. Ciril Žižek.

Predsednikom kongresa je bil izvoljen predsednik društva za promet stranaca vseučilišni profesor dr. Gustav Janeček. Obravnavanja vseh posameznih točk so se vršila z velikim zanimanjem. Na podlagi referatov in debat so se stavile resolucije na glasovanje.

Najglavnejša resolucija je pač ta, da je kongres prišel do zaključka, da se vsa kopališča, zdravilišča in letovišča itd. na ozemlju kraljevine SHS zedinijo v skupno zvezo s sedežem v Zagrebu in to za sedaj v področju društva za promet stranaca, ki je v to svrhu dosedaj organizirala sekcijo za kopališča, zdravilišča itd. K tej zvezi je dolžno pristopiti vsako kopališče, toplice, zdravilišče, letovišče in sanatorij.

Pomotoma se je v časopisih objavila vest, da se je sklenilo na kongresu, da se imajo vsa omenjena podjetja poddržaviti. Ravno nasprotno se je sklenilo. Ugotovilo se je, da podjetja in državnih rokah v splošnem vsa propadajo, ker jim manjka potrebnega kapitala in razumevanja elastičnega razvoja na široki podlagi v trgovskem smislu. Birokratizem je namreč največja cokla, ki ovira vsak napredek pri državnih podjetjih in so zato tudi vsa taka podjetja pasivna. Vodstvo zdravilišč itd. spada in spretni in žive roke uradnih uradnikov, ki niso utišnjeni v činovne razrede državnih uradnikov in ki so porok za prosperanje podjetja. Zato se je sklenilo, da ima zveza zainteresirati privatno iniciativo in privatni kapital, da pridejo ta državna podjetja (zdravilišča itd.) v privatno, odnosno v roke akcijskih družb.

Svojčas, ko bo izšlo celotno poročilo zvršenega kongresa, bo treba vse resolucije javnosti priobčiti, ker vsebujejo mnogo aktualnega in vlezanimivega materiala in ker segajo v zaključkih stavljenih zahteve, želje itd. v področje različnih javnih oblasti in institucij.

Pri tej priliki je še posebno pripomniti, da je predsednik sportne zveze dr. Žižek v daljšem referatu zelo poučno in stvarno razvijal program glede organizacije institucije za promet tujecev.

V debato glede referata točenja alkoholnih pijač v letoviščih je posegel, žigodajč povsem nesocialen davek trošarine na mineralne vode, ravnatelj Dolenc kot predsednik odseka naravnih mineralnih vrelcev zveze industrijcev. Apeliral je na vse navzoče zastopnike zdravstvenih odsekov, da tudi oni v interesu ljudskega zdravja nastopijo za popolno odpravo trošarine na mineralne vode. Ta nesocialen davek je celo industrijo z mineralno vodo uničil in tudi zadal najhujši udarec državnemu zdravilišču v Rogaški Slatini, ki je izgubilo na ta način glavni vir dohodkov. Uničena so pa tudi podjetja v Radencih,

Kraljevi vrelci v Kostrivnici, vrelci v Gaberniku, na Hrvaškem pa Jamnička kiselica, Lasinja in Opatovska. Zadnji dve sta tudi erarična last.

V odbor sekcije za kopališča itd. so bili izvoljeni trije odborniki društva za promet stranaca v Zagrebu, ravnatelj Dolenc (zdravilišče Rogaška Slatina), ravnatelj Fuchs (kopališče Daruvar) in predsednik sportne zveze dr. Žižek (Ljubljana). Predsednikom je izvoljen banski svetnik dr. Mahin iz Zagreba.

Nj. Vel. kralju Petru in Nj. Vis. prestolonasledniku Aleksandru se je odposlala udanostna brzojavka.

Društvo za promet stranaca je pridelalo svečan banket na čast udeležnikom kongresa. Banket se je obnesel ob zvokih godbe in obilici srčnih napitnic pri najboljšem razpoloženju najslajnejše.

Aprovizacija.

a Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo, Gosposvetska cesta št. 2 ima v prodaji moko: fino banatsko za pecivo št. 00 kg po 17.— K, št. 0 po K 16.20, za kuho št. 1 po K 15.20, domačo ajdovo po K 16.50, koruzno po K 6.—, pšenični zdrob po K 16.—, koruzni zdrob, rumen in pa bel, po kron 7.50, riž I. vrste po K 30.—, II. vrste po K 28.—, in III. vrste po K 26.—, mast po K 56.—, kavo po K 60.— in K 68.—, suhe hruške medenke po K 14.—, orehe po K 18.—, raznovrstna dobra mila za pranje in umivanje, testenine, petrolej, metle, krtače itd. — Novi člani se sprejemajo vsak dan v zadrugi pisarni na Gosposvetski cesti št. 2 od 8. do 12. in od 2. do 5. ure. Delež znaša K 50.—, vpisnina K 4.—, stati vsakdo, ki plača predpisani delež.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
3./1. 21 h	738.1	2	1.3	megla	—
4./1. 7 h	738.9	1	0.8	megla s. v.	2
4./1. 14 h	740.5	1.6	0.6	megla s.	—

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Rodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza - kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A.

Izgubila se je 3 t. m. med 1/2 3 in 4 ure popoldan zlata zapestnica (japonsko damascensko delo) na potu od Pred škofije na Aleksandrovo cesto. Prosi se oddati proti nagradi Pred škofijo št. 3./II. gospej Skuček.

Gospodična, obiskovalka gospodinjstke šole iz boljše družine, išče sobo z hrano. Plača postranska stvar. — Prijazne ponudbe pod šifro: »Gospodična 28« na upravo »Slovenca«.

Učenca poštenih staršev in s primerno solsko izobrazbo sprejme manufakturna trgovina Logar & Kalan v Kranju. 5184

Strojepisko zmožno perfektno slov. in nemšk. jezika, kakor tudi stenografije se išče. Tozadevne ponudbe je vložiti pod »poštni predal 144.«

Bencin motor 5 HP. na vozu z cirkularno larno žago za žaganje drv, pripraven tudi za vsako obrt in porabo v kmetijstvu, dobro ohranjen proda: Ivan Serbinek, Vrtnice P. Gornja sv. Kungota pri Mariboru. 5162

Oglasi v »Slovencu« imajo velik uspeh.

+

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je naš nad vse ljubljani stari oče, gospod

Pavel Mrzlikar

dne 3. jan. 1921 ob 1. uri pop. previden s svetimi zakramenti v Gospodu zaspal v 90letu starosti. Pogreb bo v sredo 5. jan. ob pol 16 uri pop. iz hiralnice k Sv. Križu.

Žalujoči ostali.

Proda se: **motorna žaga za rezanje drv**

na bencin 6 HP, nova, pripravna tudi, da žene mlatilnice, slamoreznice in druge poljedelske stroje. Vpraša se: DRAME, Zabjak šte. 2, II. nadstr.

Lepa **namizna jabolka**

se dobijo pri FRANC CERAR, razpošiljanje sadja v Stobu pošta Domžale.

Nervozni, oslabei,

slabokrvni odrasli in otroci dosežejo vedno okrepljeno v proročilo železnatega vina lekarnarja **PICCOLI-JA v Ljubljani.**

P. n. občinstvu naznanjam, da sem prevzel od g. Drame

motorni stroj za žaganje drv

Priporočam se za mnogobrojna naročila, koja sprejema lastnik Pavel Kotnik, Ljubljana, Gradišče 17. I. nadstr. ali pa sv. Petra cesta 43, dvorišče.

2 motorna kolesa, 2 godbena avtomata, 2 velika gramofona, 6 živalnih strojev, več dvokoles

v prav dobrem stanju, se ceno proda. Ljubljana, Karlovska c. 4.

Pozor trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej ima v velikih zalozih in tudi lepe veLOUR-klobuke

FRANC CERAR, tovarnar v Stobu pošta Domžale. Tovarna je 7 minut od postaje Domžale oddaljena. Cene primerno nizke, postrežba točna.

V strojno in elektrotehnično stroko spadajoča dela (proračune, načrte itd.) izvršuje Ing. Petrowicz, Ljubljana, Celovška cesta 66. 4890

SALAMA

I. vrste

novo blago

povse godna

dobiva se povsod

Prva hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIC

SINOVI D. D.

Petrinja.

KADILCI!

Priporočam se Vam najbolja in najzdravejša vrsta cigaretnega papirja

„GOLUB“

„RILY“

„JARAC“

„FADILET“

„SELA“

proizvod domače tvornice cigaret-papirja,

Zagreb

Maksimirska c. 10. Telefon 9-56.

Stanovanje — čim prej mogoče s 3 sob., kuhinjo in drugimi priključki. Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Poizve se pri lastnici Mariji Ribtar, Studa, p. Domžale ali v Ljubljani Franc Ravnikar, Linhartova ulica 25.

Naprodaj nov umetni valjični mlin

z Bistrsko vodno močjo in gospodarskim poslopljem ter zraven spadajoče zemljišče. Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Poizve se pri lastnici Mariji Ribtar, Studa, p. Domžale ali v Ljubljani Franc Ravnikar, Linhartova ulica 25.

„ORIENT“ družba z o. z. preje Brata Eberl in Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4. nasproti hotela »Union«.

Priporočam se tvrdka **Jos. Petelinc, Ljubljana** Sv. Petra nasip 7. Tovarniška zaloga **šivalnih strojev** v vseh opremah za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevjarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

Le prvovrstno stenografino in strojepisko išče velika industrijska pisarna v Ljubljani. Prednost imajo moči, večje srbsko-hrvatskega jezika v govoru in pisavi, ter izvežbane v knjigovodstvu. Stalno namesčenje s takojšnjim vstopom. — S prilogi opremljene ponudbe so v svrhu predstavitve osebno oddati pri **Zvezi industrijcev, Ljubljana, Šelenburgova ul. 7, II. nadstr.**

Spainica, elegantna, nerabljena je na prodaj radi stanovanjskih razmer. Pojasnilo Poljanska c. 11./I. levo.

Vodovodne cevi in plinske cevi v premeru 4/4 in 5/4 cale, oddaja mnogo pod dnevno ceno uvozna tvrdka J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

KONJAK Pri slabostih vsled starosti, pri ledodčnih težkočah in pri izgubljeni moči je stari vinski konjak v mleku pravo oživljajoče sredstvo, 2 politi, stekl. poslje franko za vnaprej poslanih K 140 Beneš Hertl, lastnik, grad Golci pri Konjicah. Slovenija.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Jos. Petelinc, Ljubljana Sv. Petra nasip 7. **šivalnih strojev** v vseh opremah za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevjarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.